

Un cop de mà

El comentari lèxic

Res / Gens

Tots dos mots expressen quantitat o grau zero, però no signifiquen exactament el mateix i tenen uns usos específics que cal tenir en compte.

Res és un pronom equivalent a ‘cap cosa’. Té sentit complet i no modifica cap nom, adjectiu, verb ni adverbi. Per exemple:

*Ha marxat sense dir-me **res** [sense dir-me cap cosa].*

*No necessitem **res** més [no necessitem cap cosa més].*

Gens és un quantitatiu que modifica un nom incomptable, un adjectiu, un verb o un adverbi.

*Avui no fa **gens** de calor [modifica un nom incomptable].*

*La seva actuació no ha estat **gens** exemplar [modifica un adjectiu].*

*Això no m’agrada **gens** [modifica un verb].*

*No està **gens** malament [modifica un adverbi].*

No es pot fer servir res com un quantitatiu. En aquest cas haurem d'utilitzar gens.

× *Ja t'ho portaré jo, no em costa **res**.*

✓ *Ja t'ho portaré jo, no em costa **gens**.*

× *Aquesta nit no he dormit **res**.*

✓ *Aquesta nit no he dormit **gens**.*

El desvetllamots

Fer catúfols / Repapiejar

“Pobre vellet, ja **repapieja!**”. Quan una persona gran diu coses que denoten un afebliment de les facultats mentals, com ara repetir-se, dir incongruències, etc., diem que *repapieja* o que *fa catúfols*.

Etimologies

A la babalà

Aquesta locució adverbial que significa ‘sense posar l’atenció o el seny necessari en allò que es fa’ prové de l’àrab *‘alà bâb Al-lâh*. Literalment vol dir ‘sobre la porta de Déu’, però *bâb* pren el sentit de ‘poder’; per tant ‘en poder de Déu’, a la mà de Déu’.

Clica aquí!

La Direcció General de Política Lingüística va publicar el 2014 *10 raons perquè els productes digitals parlin català*, un opuscle divulgatiu amb deu arguments bàsics perquè les empreses de l'àmbit digital apostin pel català en els seus productes. Si vols saber quines són aquestes 10 raons, clica [aquí!](#)

Núm. 55

Desembre
2015

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL

L'apunt de sintaxi

Verbs referits als àpats: règim verbal d'esmorzar, dinar, berenar, sopar

Els verbs referits als àpats (*esmorzar, dinar, berenar i sopar*) sovint s'utilitzen amb valor transitiu, però d'acord amb la normativa, aquests verbs són intransitius i, per tant, no poden portar un complement directe.

- × Sempre esmorzo cereals.
- × Què heu dinat?
- × Berenarem torrades.
- × He sopat una truita.

- ✓ Sempre prenc cereals per esmorzar.
- ✓ Què heu menjat per dinar?
- ✓ Menjarem torrades per berenar.
- ✓ Per sopar he menjat una truita.

Que diu que què?

Fitnes

El *fitnes* és el 'conjunt de pràctiques físiques, dutes a terme generalment en un centre esportiu, que juntament amb uns hàbits alimentaris i terapèutics adequats tenen com a objectiu aconseguir una bona condició física'. L'abril de 2013, el Consell Supervisor del TERMCAT va resoldre acceptar l'adaptació catalana (amb una sola essa) del terme anglès *fitness* i descartar *condicionament físic*, proposta aprovada el 1995 que no havia arrelat.

Dóna-hi un cop d'ull

En cadascuna d'aquestes frases s'hi amaga un error. El sabries trobar?

- × Quan em van trucar, serien les cinc de la tarda.
- × Més avall trobareu alguns links interessants sobre poesia japonesa.

Si no ho tens clar, pots consultar el [número 33](#) d'Un cop de mà.

Solucions del número anterior:

- ✓ Gràcies a la vostra ~~col·laboració~~ **col·laboració** hem pogut tirar endavant el projecte.
- ✓ Tots els veïns van ~~recelzar~~ **donar suport** a la idea de canviar el motor de l'ascensor.